ОНЕУ

НАУКОВІ ПРОБЛЕМИ ГОСПОДАРЮВАННЯ НА МАКРО-, МЕЗО- ТА МІКРОЕКОНОМІЧНОМУ РІВНЯХ

НАУКОВІ ПРОБЛЕМИ ГОСПОДАРЮВАННЯ НА МАКРО-, МЕЗО- ТА МІКРОЕКОНОМІЧНОМУ РІВНЯХ

Національний економічний університет 1862 Одеський

Збірник матеріалів XXIV Міжнародної науково-практичної конференції Одеського національного економічного університету

23-24 квітня 2026 року

2026

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ РИНКУ ТА ЕКОНОМІКО-ЕКОЛОГІЧНИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ НАН УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ ДЕМОГРАФІЇ ТА ДОСЛІДЖЕНЬ ЯКОСТІ ЖИТТЯ ІМЕНІ
МИХАЙЛА ПТУХИ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
УНІВЕРСИТЕТ ПЕТРА АНДРЕЯ У ЯСАХ
МІЖНАРОДНИЙ НЕЗАЛЕЖНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МОЛДОВИ

НАУКОВІ ПРОБЛЕМИ ГОСПОДАРЮВАННЯ НА МАКРО-, МЕЗО- ТА МІКРОЕКОНОМІЧНОМУ РІВНЯХ

23-24 квітня 2026 року

Збірник матеріалів XXIV Міжнародної науково-практичної конференції Одеського національного економічного університету

УДК 330.34(043.2)
Н34

DOI: https://doi.org/10.32680/npg.conf.oneu.2026

Матеріали публікуються в авторській редакції з незначною загальною правкою укладачів, відповідальність за зміст та достовірність досліджень несуть автори.

Відповідальні за випуск, укладачі:
Кулікова І. А., Будна В. О.

Наукові проблеми господарювання на макро-, мезо- та мікроекономічному рівнях : зб. матеріалів XXIV Міжнар. наук.-практ. конф. Одеського національного економічного університету, 23-24 квітня 2026 р. Одеса : ОНЕУ, 2026. 432с.

Особливості розвитку економіки України протягом останніх років характеризуються процесом системної інституціональної трансформації. Відбуваються глибокі економічні зміни, активно формуються нові підходи до управління економікою, вдосконалюються ринкові методи господарювання, реалізуються євроінтеграційні процеси та здійснюються адаптація та зміни українського законодавства відповідно до нормативної бази ЄС.

Складність та суперечливість сучасних трансформаційних процесів, нагальність розв'язання цих та інших проблем обумовлює актуальність та прикладне значення їх усебічного вивчення та об'єктивної економіко-правової оцінки. Сучасні виклики для світової економіки, пов'язані з подоланням наслідків пандемії COVID-19, а також руйнівні наслідки для усіх сфер життєдіяльності України в умовах військової агресії з боку Російської Федерації, потребують переосмислення соціально-економічних процесів, які відбуваються, та прийняття адаптивних або, в деяких випадках, радикальних рішень в управлінні країною та захисту її міжнародно визнаних кордонів та національних інтересів.

Конференція покликана консолідувати науковців та фахівців навколо вирішення економічних проблем, які постають перед нашою країною у цих складних умовах.

Матеріали конференції орієнтовані на науковців, аспірантів та студентів економічних спеціальностей закладів вищої освіти, а також фахівців економічних підрозділів підприємств та організацій.

УДК 330.34(043.2)

© Одеський національний економічний університет, 2026

Отже, фінансово-інвестиційні механізми відіграють ключову роль у забезпеченні інклюзивного розвитку регіонів України у процесі післявоєнного відновлення. Їх ефективне застосування має ґрунтуватися на поєднанні державної підтримки, міжнародної допомоги та приватних інвестицій, а також на принципах прозорості, підзвітності та сталого розвитку. Реалізація таких підходів дозволить не лише відновити зруйновану економічну інфраструктуру, а й створити передумови для формування конкурентоспроможної та стійкої моделі розвитку регіонів України.

Література

1. Хаустова В. Є. *Трансформація моделі економіки України у повоєнний період.* Харків, 2025. DOI: https://doi.org/10.32983/978-617-7801-52-7
2. Павлов О. І., Дідух С. М. Інклюзивний розвиток України як система. *Проблеми економіки.* 2020. URL: http://problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2020-4_0-pages-75_81.pdf
3. Сіденко В. Р. Інклюзивний розвиток у ракурсі глобальних економічних трендів. *Український соціум.* 2024. 3-4(90-91): 13-34 DOI: https://doi.org/10.15407/socium2024.03-04.013
4. Козак В. І., Москвін С. О., Посполітак В. В. *Фінансові інструменти: емісія муніципальних облігацій.* Київ, 2019. URL: https://despro.org.ua/library/publication/fin_instr_munic_2019.pdf
5. OECD. Rebuilding Ukraine through strengthening regional and municipal governance. Paris, 2022.

УДК: 336.025

Артюх Оксана Валентинівна
д.е.н., професор кафедри бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту,
Одеський національний економічний університет (Україна)
Кареліна Алла Віталіївна
студентка центру заочної форми навчання,
Одеський національний економічний університет (Україна)

ПРОБЛЕМА ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ

JEL classification: *H830; M420*

Державний фінансовий контроль є важливою складовою системи управління публічними фінансами та спрямований на забезпечення законності, доцільності, ефективності й результативності формування та використання державних фінансових ресурсів. В Україні ця система реалізується через діяльність різних суб'єктів контролю, серед яких провідне місце займають Рахункова палата України, Державна аудиторська служба України, Державна податкова служба України, Державна митна служба України, Державна казначейська служба України. Саме багато суб'єктність державного фінансового контролю з одного боку забезпечує комплексність перевірок, а з іншого породжує проблему недостатньо узгодженої взаємодії між контрольними органами.

Чинна організаційна структура суб'єктів державного фінансового контролю є досить громіздкою, а діяльність окремих органів часто врегульована різними нормативно-правовими актами, положення яких не завжди узгоджуються між собою. Це призводить до дублювання контрольних функцій, повторних перевірок одних і тих самих об'єктів, розпорошення ресурсів та недостатньої ефективності контрольної роботи. Особливо це проявляється у сферах, де одночасно перетинаються повноваження декількох органів (наприклад, при здійсненні контролю у частині цільового використання бюджетних коштів, нарахування податкових платежів та організації та ведення бухгалтерського обліку).

Показовим прикладом проблемних аспектів взаємодії є співпраця органів Державної податкової служби України (ДПС України) та Державної аудиторської служби України (ДАСУ). Так, ДПС України контролює дотримання податкового законодавства та повноту надходжень до бюджету, а ДАСУ перевіряє законність і ефективність використання цих коштів. За відсутності належної координації між цими органами один і той самий суб'єкт може піддаватися декільком перевіркам за суміжними питаннями, що не лише ускладнює діяльність підприємств і установ, а й знижує загальну результативність державного контролю.

Для ілюстрації цієї проблеми зазначимо, якщо один об'єкт протягом року перевіряють три різні державні органи, а кожна перевірка потребує в середньому не менш10 робочих днів, то загальне навантаження становить 30 робочих днів. За умови належної координації та обміну інформацією

між органами частину контрольних процедур можна було б об'єднати, скоротивши сукупний час, наприклад, до 18 робочих днів. Це означає економію 12 робочих днів, або 40 % від початкових витрат часу. Такий умовний розрахунок демонструє, що проблема взаємодії органів державного контролю має не лише організаційний, а й безпосередньо економічний вимір.

Показовим прикладом проблеми взаємодії є ситуація, коли ДПС України під час податкового контролю виявляє порушення, які пов'язані із заниженням податкових зобов'язань, неправомірним формуванням податкового кредиту з ПДВ або неподанням достовірної звітності, тоді як ДАСУ паралельно перевіряє законність і ефективність використання бюджетних коштів. У такому випадку предмет перевірки частково перетинається: ДПС України зосереджується на дотриманні податкового законодавства та повноті надходжень до бюджету, а ДАСУ на фінансово-господарських операціях, достовірності обліку, звітності та законності використання державних ресурсів. За відсутності належного обміну інформацією це може призводити до дублювання контрольних процедур, повторного витребування тих самих документів і збільшення адміністративного навантаження на підконтрольний об'єкт. Саме тому необхідно удосконалювати механізм контролю у напрямку кращої координації, усунення дублювання функцій та створення єдиної інформаційної системи взаємодії органів державного фінансового контролю.

Практично взаємодія між ДПС України та ДАСУ має будуватися за принципом послідовності контрольних дій і використання результатів перевірок один одного. Наприклад, якщо за результатами аудиту ДАСУ встановлено нецільове використання бюджетних коштів, порушення в бухгалтерському обліку чи завищення витрат, такі матеріали можуть бути підставою для подальшого аналізу з боку ДПС України в частині правильності оподаткування, визначення податкових зобов'язань і застосування фінансових санкцій. У свою чергу, інформація ДПС України про виявлені податкові порушення може бути використана ДАСУ для оцінки загального рівня фінансової дисципліни об'єкта та ефективності внутрішнього контролю. Наприклад, якщо внаслідок неузгоджених дій двох органів проводяться дві окремі перевірки по 8 робочих днів, то загальні витрати часу становлять 16 днів, тоді як за умови координації і використання результатів попередньої перевірки цей строк може бути скорочений, наприклад, до 10 днів, тобто на 6 днів або 37,5 %. Це підтверджує, що узгодженість між ДПС України та ДАСУ є важливою умовою підвищення результативності державного контролю.

Водночас ефективна взаємодія між ДПС України та ДАСУ має ґрунтуватися не лише на обміні результатами перевірок, а й на узгодженні підходів до оцінки порушень та їх наслідків для бюджету. Якщо ДАСУ під час ревізії встановлює завищення вартості закупівель за бюджетні кошти, припустимо, на 500 тис. грн, а ДПС України додатково виявляє, що за цією ж операцією було неправомірно сформовано податковий кредит з ПДВ у сумі 100 тис. грн, то в сукупності бюджетні втрати можуть становити 600 тис. грн [1]. За умови своєчасного обміну інформацією між органами державного контролю така сума порушень визначається швидше і точніше, а відповідні управлінські рішення щодо усунення відхилень та притягнення винних осіб до відповідальності приймаються більш оперативно. Це свідчить про те, що взаємодія ДПС України та ДАСУ має безпосередній вплив не лише на якість контрольних заходів, а й на повноту відшкодування втрат держави.

Ключовими напрямами розв'язання проблеми взаємодії органів державного контролю є чітке розмежування їхніх повноважень, створення єдиної інформаційної системи, уніфікація методичних підходів до здійснення контрольних заходів та посилення координації між суб'єктами державного фінансового контролю [2]. Це сприятиме не лише усуненню дублювання функцій, а й підвищенню ефективності контрольної діяльності, зменшенню адміністративного навантаження на підконтрольні об'єкти та зміцненню фінансової дисципліни в державі.

Таким чином, проблема взаємодії органів державного контролю має не лише організаційний, а й стратегічний характер, оскільки від рівня узгодженості їхніх дій залежить ефективність фінансового контролю в цілому. Узгоджений обмін інформацією між ДПС України та ДАСУ, чітке розмежування контрольних повноважень і використання спільних підходів до оцінки порушень дають змогу зменшити дублювання перевірок, скоротити адміністративні витрати та підвищити результативність відшкодування втрат бюджету. Саме тому вдосконалення взаємодії між органами державного контролю слід розглядати як один із ключових напрямів зміцнення фінансової дисципліни та підвищення довіри до державної контрольної системи.

Література

1. *Податковий кодекс України* : Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text

2. *Державний фінансовий контроль*: Навч. посіб. / [О. В. Артюх, Т. О. Муренко, Т. С. Шаровська, О. Г. Лищенко, М. В. Болдуєв, О. В. Болдуєва]; за ред. О. В. Артюх. Львів: СПД ФО Омельченко Вадим Григорович, 2026. 277 с.